

Раённая дзіцячая бібліятэка імя У. Дубоўкі
ДУК “Пастаўская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”

Пад сузор’ем Уладзіміра Дубоўкі

Літаратурны ўрок

Дзіцячая бібліятэка
імя У.Дубоўкі

Г. Паставы

Сяменас Л.Ф.,
бібліятэкар

2020

Мэта: Абудзіць у дзяцей любоў да сваёй малой радзімы і да беларускай паэзіі на яркім прыкладзе нашага славутага земляка Уладзіміра Дубоўкі.

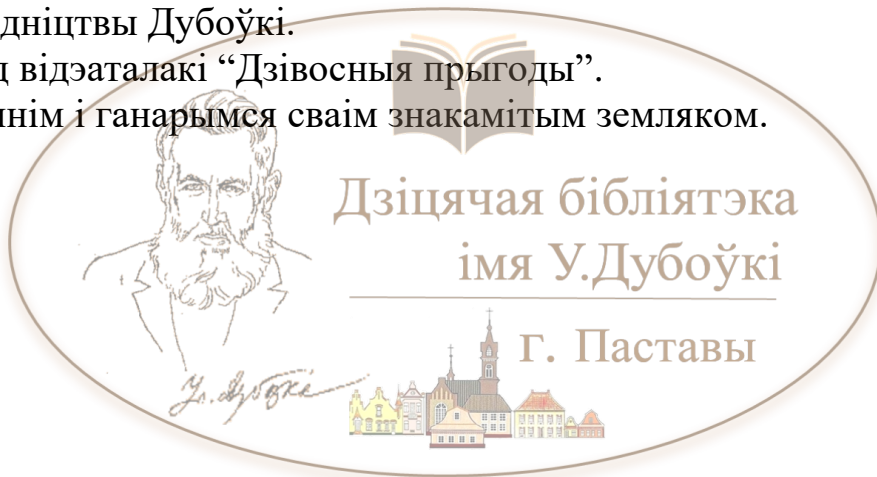
Чытацкае прызначэнне: для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту.

Месца і дата правядзення: Юнькаўска базавая школа.

Афармленне: кніжная выстава, мульцімедыя, музейныя экспанаты.

План мерапрыемства:

1. Уладзімір Дубоўка – пясняр зямлі беларускай.
2. Бацькі паэта.
3. Прагляд фільма “У песнях я на Беларусь маюся”.
4. Вынаходніцтвы Дубоўкі.
5. Прагляд відэаталакі “Дзівосныя прыгоды”.
6. Мы помнім і ганарымся сваім знакамітым земляком.

Наша зямля багатая на таленавітых людзей, якіх нарадзіла наша Беларусь. Але лёс закінуў многіх за межы нашай Бацькаўшчыны, дзе яны сваёй працай і здольнасцямі праславілі другія краіны. І толькі нямногія, апынуўшыся за межамі Радзімы, не забылі сваіх каранёў, мовы беларускай і сваімі талентамі і жыццём славілі Беларусь. Менавіта да такіх належыць наш зямляк Уладзімір Дубоўка.

Уладзімір Дубоўка... Белабароды, светлавокі, з лёгкай усмешкай на твары. Вось такім мы яго бачым на фотаздымках. Выдатны пясняр зямлі беларускай. Чалавек вялікага паэтычнага дару і нялёгкага драматычнага лёсу. Яркім і няпростым было жыццё гэтага чалавека, празаіка, паэта, перакладчыка, крытыка. Беларуская зямля, беларускае слова заўсёды было ў думках паэта, у яго сэрцы, у яго вершах.

О Беларусь, мая шывшына,
Зялёны ліст, чырвоны цвет!
У ветры дзікім не загінеш,
Чарнобылем не зарасцеш.
Пялёсткамі тваімі стану,
На дзіды сэрца накалю.
Тваіх вачэй - пад колер сталі -
Праменне яснае люблю.
Ніколі пройме з дзікім ветрам
Не развіваць дзявочых кос.
Імкнешся да Камуны Свету,
Каб радасць красавала скрозь.
Варожасць шляху не зачыніць:
У перашкодах дух расце.

О Беларух, мая шывшына,
Зялёны ліст, чырвоны цвет!

Нарадзіўся Уладзімір Мікалаевіч Дубоўка 15 ліпеня 1900 года ў вёсцы Агароднікі Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці (раней Манькавіцкая воласць Вілейскага павета Віленскай губерні). Нарадзіўся ў сялянскай сям'і. Няма ўжо роднай хаты паэта, час знёс яе з твару зямлі. Няма ў жывых і тых людзей, што бавілі сваё дзяцінства, хадзілі ў школу з будучым паэтам. А вось гадоў 25-30 таму можна было яшчэ сустрэць людзей, якія ведалі Дубоўку. Вось радкі з успапінаў стрыечнага брата паэта Канстанціна Фёдаравіча Дубоўкі: “На гэтай зямлі пачыналі жыццё нашы бацькі – браты Мікалай, Фёдар і Іван Дубоўкі. Атрымалі ў спадчыну ад нашага дзядулі па кавалку зямлі, працавалі на ёй, аддаючы ўсе сілы. Але небагаты плён працы не радаваў. Таму пайшоў Іван “у людзі”. Але далей дробнага чыноўніка выхадцу з сялянскай сям'і пасады не было. Мой бацька Фёдар усё жыццё працаваў на зямлі. А Мікалай (бацька паэта) пайшоў працаваць на Манькавіцкі бровар. Там і спаткала яго бяда – страціў у аварыі руку”. У сям'і Мікалая Фёдаравіча і нарадзіўся будучы паэт. Па ўзросце ён быў

Дзіцячая бібліятэка
імя У.Дубоўкі

Г. Паставы

трэці. А ўсяго ў сям'і было шасцёра дзяцей. Усе дзеці былі кемлівыя, здольныя. Напэўна, усё гэта перадалося ад бацькі. Хоць сам бацька скончыў усяго толькі тры класы пачатковай школы. У той час не было магчымасці вучыцца далей. Але ён шмат часу займаўся самаадукацыяй. Таму добра ведаў нямецкую, яўрэйскую, польскую, рускую і беларускую мовы.

Маці будучага паэта была з Язоў, што ля возера Доўжа. “Маці мая была непісьменная, - пісаў Дубоўка, - але мела ясны прыродны розум, любіла беларускую мову, якой і навучыла мяне. Была вялікай працаўніцай. І сам Уладзімір пачаў працаваць з 6 гадоў, дапамагаў бацькам, старэйшым братам. Маленства паэта прайшло ў Агародніках і каля возера Доўжа, на радзіме маці. Родныя краявіды, начлег у полі, паста кароў, музыка азёрных хваль, пошум бору, мелодыі мясцовых гаворак і песень сталі для хлопчыка тымі крыніцамі, якія жывілі яго душу паэзіяй.

Над ставам ходзіць смутны вечар,

Купаюць зоры ў ім праменне.

З лазою вольхі ціха шэпчуць,

На хвалях крышацца іх цені.

І дываны на небе цьмяным
Узорам сцелюцца дзівосным.

Не накш як вецер тчэ з туманаў
Свае велізманыя кросны.

Звіліся стужкамі імкненні

У гэты час на сінім полі.

Тут і сцюдзёнае каменне,

І квет кунежная таполя.

Дзіцячая бібліятэка
імя У.Дубоўкі

Г. Паставы

Прагляд фільма “У песнях я на Беларусь маюся”

Уладзімір Дубоўка адносіцца да ліку нястомных працаўнікоў. Паводле яго ўяўлення, жыццё мае сэнс і прывабнасць толькі тады, калі чалавек стварае нейкія матэрыяльныя і духоўныя каштоўнасці, робіць карыснае людзям.

Не вырываліся з рукі

Ані сякера ж, ні фуганак.

І з кельмай браў размах такі,

Каб не было і з ёй заганы...

Без працы я не быў нідзе,

А праца нам і творыць долю.

І на зямлі, і на вадзе

Не сумаваў я аніколі.

Уладзімір Мікалаевіч быў і застаецца вынаходнікам у многіх галінах культуры. Ён першы і адзіны на сённяшні дзень пераклаў усе санеты Шэкспіра на беларускую мову. Дубоўка быў галоўным спецыялістам беларускай мовы, калі працаваў у Крамлі. Ён рэдагаваў і перакладаў на беларускую мову савецкія законы, якія потым прыходзілі ў Мінск. Па сутнасці, Дубоўка стварыў сучасную беларускую юрыдычную лексіку.

Уладзімір Мікалаевіч быў першым рэдактарам часопіса “Беларускі піянер”. На словы паэмы Дубоўкі “Браніслава” кампазітар Мікалай Равенскі стварыў першую беларускую оперу.

Уладзімір Дубоўка увёў у мову і навечна занатаваў у ёй, як сведчаць мовазнаўцы, не менш двух дзясяткаў слоў: “агораць”, “апантаны”, “ашчаперыць”, “адлюстраваць”, “водар”, “дойлід”, “збочыць”, “знічка”, “імклівасць”, “кругабег”, “наканаваць”, “непрыдатны”, “талака” і інш. І гэтыя словы Дубоўка ўзяў менавіта з нашай мясцовасці. Гэта натуральна нашыя словы. Паэт запісваў казкі, легенды, песні Пастаўшчыны. Так, вершаваную казку “Як чалавек гарох пільнаваў” ён запісаў, а потым паймаў яе апрацаваў, у друк яна выйшла пад назвай “Дзівосныя прыгоды”. Мы прапануем паглядзець відэаталаку “Дзівосныя прыгоды”, яе знялі супрацоўнікі бібліятэкі.

Відэаталака “Дзівосныя прыгоды”

Ну вось, сябры, мы разам з вамі і прайшлі па жыццёвых і творчых сцяжынках нашага славутага земляка. Паглядзіце на гэты партрэт. Які добры, зычлівы твар. Вочы ў Дубоўкі былі імклівымі і вясёлымі, праніклівымі і яснымі. Кожнаму, хто з ім сустрэкаўся, міжволі здавалася, што за доўгай сівой барадой схаваны вялікі казачнік, чарадзей з душой юнака, які так загаданы ў жыццё і ва ўсё прыгожае на свеце.

Імя Уладзіміра Дубоўкі носіць адна з вуліц Пастаў, наша дзіцячая бібліятэка, ёсць куточак паэта ў раённым краязнаўчым музеі, у Юнькаўскай базавай школе. Мясцовыя паэты прысвячаюць вершы паэту-земляку. Вось радкі з верша Аркадзя Нафрановіча “Уладзімір Дубоўка”:

Зямны паклон табе, Паэце,
Цудоўны, мужны чалавек,
Тваё імя, што зоркай свеціць,
Нясуць у сэрцах нашы дзеці
У новы – дваццаць першы век.

Мы, землякі і нашчадкі Дубоўкі, павінны спраўдзіць веру Паэта ў свой народ. Наш зямляк самаахвярна служыў нам, свайму народу, з праколатым дзідаю сэрцам: “На дзіды сэрца накалю”. І яшчэ адзін вобраз быў улюблёным у паэта – гэта вобраз узвышша. Перш, чым гэта сімвалічнае слова стала назвай літаратурнага згуртавання, яно было вобразам у многіх вершах ранняга Дубоўкі. Ён і сам нязменна адчуваў сябе на ўзвышшы – на ўзвышшы жыцця і літаратуры. Гэтае пачэснае месца было наканавана яму моцай яркага таленту і здольнасцю прымаць на сябе найбольшую адказнасць. Бо той, хто на ўзвышшы, - не толькі арыенцір-маяк для сяброў і прыхільнікаў, але і адкрытая мішэнь для ворагаў і нядобразычліўцаў. Ён вызначае шлях, бо бачыць далей за іншых і ён жа прымае на сябе першы ўдар, бо ён – на ўзвышшы.

Спіс выкарыстанай літаратуры:

1. Дубоўка, У. Залатыя зярняты / Уладзімір Дубоўка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1975. – 351 с. : іл.
2. Дубоўка, У. О Беларусь, мая шыршына...: выбранае / Уладзімір Дубоўка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 2002. – 318 с.
3. Уладзімір Мікалаевіч Дубоўка – паэт-зямляк : [тэматычная папка] / [Раённая дзіцячая бібліятэка імя У. Дубоўкі]. – Паставы, 2006–2020.
4. Дубоўка, У. Пялёсткі : аповяданні-ўспаміны / У. Дубоўка. – Мінск : Мастацкая літаратура, 1973. – 168 с.
5. Марціновіч, А. Уладзімір Дубоўка : выдатны паэт дрэнных часоў / А. Марціновіч. – Мінск : Харвест, 2015. – 64 с.
6. Наша бібліятэка носіць яго імя : [тэматычная папка] / [Раённая дзіцячая бібліятэка імя У. Дубоўкі]. – Паставы, 2000–2020.
7. “О Беларусь, мая шыршына...” : на радзіме Уладзіміра Дубоўкі / складальнікі : І. М. Заяц, І. М. Пракаповіч. – Мінск : Тонпік, 2007. – 128 с.

